

EREHTYMINEN

Erehtyminen ei merkitse samaa kuin tietämättömyys. Sitä eivät ole hapuilu tai edes ymmärryksen harhapolut, joihin kreikkalaiset sen sijoittavat. Se ei rajoitu erehdykseen, johon vaikutelmat johtavat (1. Moos. 20:2–7; Viis. 13:6–9), eikä huolimattomuuteen, joka aiheuttaa pahaa ja epäoikeudenmukaisuutta (3. Moos. 4:2,13,22,27). Ennen kaikkea se on uskottomuutta, totuuden torjumista. Harhailu on sen seuraus ja rangaistus: Kainista tulee vaeltaja (1. Moos. 4:12), Israel harhailee (Hoos. 9:17), ja paimenetta jääneet lampaat (Jes. 13:14; 53:6; Hes. 34:16) on tuotava takaisin lammastarhaan (Matt. 18:12–13; 1. Piet. 2:25).

VT Erehtyminen sijoittuu uskonnolliselle tasolle: se on sokaisevaa tottelemattomuutta. Harhailla merkitsee ”poiketa Jahven määräämältä tieltä” (5. Moos. 13:6,11). Israelin uskosta luopumiseen liittyvä erehtyminen johtaa epäjumalanpalvelukseen (Aam. 2:4; Jes. 44:20; Viis. 12:24), ja se johtuu yleensä Jahven hylkäämisestä (Viis. 5:6). Vain vanhurskas vaeltaa luottavaisesti (Ps. 26:1,3; 37:23,31); jumalattomat joutuvat harhaan (Jes. 63:17; Sananl. 12:26), ja Jumala rankaisee heitä jättämällä heidät harhaan (Hes. 14:6–11; Job 12:24), elleivät he käänny (Bar. 4:28; Hes. 33:12). Muutoin erehtyminen lisääntyy paatumuksen kasvaessa (Viis. 14:22–31). Tästä kasvusta ovat suuressa vastuussa kansan johtajat (Jes. 9:15), leeviläiset (Hes. 44:10–13) ja väärät profeetat (Hoos. 4:5; Jes. 30:10–11; Jer. 23:9–40; Valit. 4:13–35; Miika 3:5; Hes. 13:8,10,18). Se ennakoii viimeisten aikojen saatanallista eksytystä (vrt. Dan. 11:33 ja seur.).

UT Profeetan ennustama eskatologinen eksytys saavuttaa huippunsa Jeesuksen Kristuksen, itse Totuuden, yhteydessä (Joh. 14:6).

Jeesus tuomitsee aikalaistensa erehdykset (Matt. 22:29), ja apostolit varoittavat uskovia niistä (1. Kor. 6:9; 15:33), mutta Mestari (Matt. 27:63–64; Joh. 7:12,47) ja hänen opetuslapsensa (2. Kor. 6:8) tuomitaan vuorostaan huijareiksi. Niin pahasti erehtyvät fariseukset, jotka antavat sokaista itsensä (Joh. 9:41), ja ”tämän maailman ruhtinaat, jotka eivät olisi ristiinnaulinneet kirkkauden Herraa, jos olisivat tunteneet Jumalan viisauden” (1. Kor. 2:8).

Vaikka erehtyminen kärsiikin tappion Totuuden edessä, se vaikuttaa yhä syntisten keskuudessa ja tekee heistä ”sekä eksyttäjiä että eksytettyjä” (2. Tim. 3:13). Siksi on valvottava (Jaak. 1:16; 1. Joh. 2:26–27) ja varottava väärin opettajien levittämiä taruja (1. Tim. 1:4; 2. Piet. 2:1–2) sekä ihmisten petosta (Ef. 4:14,25; Tit. 1:14), jonka myöhäinen juutalaisuus katsoi erehdyksen valtojen, langenneiden enkelien, vaikutukseksi. Lisäksi kaikkien velvollisuutena on palauttaa syntinen, joka on eksynyt kauas totuudesta (Jaak. 5:20).

Jeesus varoitti omiaan jo ennalta väärin profeettojen viettelyksiltä, jotka koittavat aikojen lopulla (Matt. 24:5,11,24 ja rinn.). Tämä erehdyksen henki (1. Joh. 4:6), tämä ”laittumuuden salaisuus” (2. Tess. 2:7), kasvaa aikojen loppuun asti (2. Piet. 2:15–18; Ilm. 20:8), jolloin se paljastaa todelliset kasvonsa: Antikristuksen kasvot (2. Joh. 7), sitä innoittavan saatanan kasvot (2. Tess. 2:9 ja seur.) ja paholaisen kasvot, hänen, joka ”eksyttää koko maailmaa” (Ilm. 12:9). Lopulta Peto, väärä profeetta ja paholainen heitetään kaikki tuliseen järveen (Ilm. 19:20; 20:3,10).

JB

Katso myös: → Antikristus NT — enseigner NT II 3 — heresie 3 — mensonge II, III — verite NT 2 c. 3